പദ്മപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 5 (പാതാലഖണ്ഡഃ)/അധ്യായഃ 085

അംബരീഷ ഉവാച-

സാധുസാധു മുനിശ്രേഷ്ഠ ലോകാനുഗ്രഹകാരക .

വിഷ്ണോർധ്യാനം ത്വയാ പ്രോക്തം സഗുണം നിർഗുണം ച യത് 1.

അധുനാ ലക്ഷണം ബ്രൂഹി ഭക്തേഃ സാധു കൃപാകര .

യാദൃശീ ക്രിയതേ യേന യഥാ യത്ര യദാ തഥാ 2.

സൂത ഉവാച-

ഇത്യുക്തമാകർണ്യ നൃപോത്തമസ്യ മുനിഃ പ്രഹൃഷ്ടോ നിജഗാദ ഭൂപമ് .

ശൃണുഷ്വ രാജന്നിഖിലാഘഹാരിണീം ഭക്തിം ഹരേസ്തേ പ്രവദാമി സമ്യക് 3.

അഥ ഭക്തിം പ്രവക്ഷ്യാമി വിവിധാം പാപനാശിനീമ് .

വിവിധാ ഭക്തിരുദ്ദിഷ്ടാ മനോവാക്കായസംഭവാ 4.

ലൗകികീ വൈദികീ ചാപി ഭവേദാധ്യാത്മികീ തഥാ .

ധ്യാനധാരണയാ ബുദ്ധ്യാ വേദാനാം സ്മരണം ഹി യത് 5.

വിഷ്ണുപ്രീതികരീ ചൈഷാ മാനസീ ഭക്തിരുച്യതേ .

മംത്രവേദസമുച്ചാരൈരവിശ്രാംതവിചിംതനൈഃ 6.

ജാപ്യൈശ്ചാരണ്യകൈശ്ചൈവ വാചികീ ഭക്തിരുച്യതേ .

വ്രതോപവാസനിയമൈഃ പഞ്ചേംദ്രിയജയേന ച 7.

കായികീ സൈവ നിർദിഷ്ടാ ഭക്തിഃ സർവാർഥസാധിനീ .
ഭൂഷണൈർഹേമരത്നാംകൈശ്ചിത്രാഭിർവാഗ്ഭിരേവ ച 8.
വാസഃ പ്രതിസരൈഃ സൂത്രൈഃ പാവകവ്യജനോച്ഛ്രിതൈഃ .
നൃത്യവാദിത്രഗീതൈശ്ച സർവബല്യുപഹാരകൈഃ 9.
ഭക്ഷ്യഭോജ്യാന്നപാനൈശ്ച യാ പൂജാ ക്രിയതേ നരൈഃ .
നാരായണം സമുദ്ദിശ്യ ഭക്തിഃ സാ ലൗകികീ മതാ 10.
കായികീ സൈവ നിർദിഷ്ടാ ഭക്തിഃ സർവാർഥസാധികീ .
ഋഗ്യജുഃസാമജാപ്യാനി സംഹിതാധ്യയനാനി ച 11.
ക്രിയംതേ വിഷ്ണുമുദ്ദിശ്യ സാ ഭക്തിർവൈദികോച്യതേ .
വേദമംത്രഹവിര്യാഗൈഃ ക്രിയായാ വൈദികീ മതാ 12.
ദർശേ ച പൗർണമാസ്യാം ച കർത്തവ്യം ചാഗ്നിഹോത്രകമ് .
പ്രാശനം ദക്ഷിണാദാനം പുരോഡാശം ചരു ക്രിയാ 13.
ഇഷ്ടിർധൃതിഃ സോമപാനം യാജ്ഞിയം കർമ സർവശഃ .
അഗ്നിഭൂമ്യനിലാകാശ ദ്യുതി ശംകര ഭാസ്കരമ് 14.
തമുദ്ദിശ്യകൃതം കർമ തത്സർവം വിഷ്ണുദൈവതമ് .
ആധ്യാത്മികീതി വിവിധാ ബ്രഹ്മഭക്തിസ്ഥിതാ നൃപ 15.
സാംഖ്യാഖ്യാം യോഗസംജാതാം ശൃണു ഭൂപ യഥോദിതാമ് .
ചതുർവിംശതി തത്ത്വാനി പ്രധാനാദീനി സംഖ്യയാ 16.
അചേതനാനി ഭോഗ്യാനി പുരുഷഃ പംചവിംശകഃ .
ചേതനഃ സ സമുദ്ദിഷ്ടോ കർതാ ഭോക്താ ച കർമണാമ് 17.
ആത്മാ നിത്യോവ്യയശ്ചൈവ അധിഷ്ഠാതാ പ്രയോജകഃ .
പുരുഷോഽവ്യക്ത നിത്യഃ സ്യാത്കാരണം ച മഹേശ്വരഃ 18.
തത്ത്വസർഗോ ഭാവസർഗോ ഭൂതസർഗശ്ച തത്ത്വതഃ .
സംഖ്യായാഃ പരിസംഖ്യായാഃ പ്രധാനം ച ഗുണാത്മകമ് 19.
ജ്ഞാത്വാ സാധർമ്യവൈധർമ്യം പ്രധാനം ച വിധർമി ച .
കാരണം ബ്രഹ്മണശ്ചൈവ കാമിത്വമിദമുച്യതേ 20.

പ്രയോജ്യത്വം പ്രധാനസ്യ വൈധർമ്യമിദമുച്യതേ .

സർവത്ര കർതൃതാ ബ്രഹ്മ പുരുഷസ്യാപ്യകർതൃതാ 21.

അചേതനപ്രധാനേന സമത്വമിദമുച്യതേ .

തത്ത്വാംതരം ച തത്ത്വാനാം കാര്യകാരണമേവ ച 22.

പ്രയോജനം പ്രയോജ്യത്വം ജ്ഞാത്വാ തത്ത്വപ്രസംഖ്യയാ .

സംഖ്യാതമുച്യതേ പ്രാജ്ഞൈർവിജയാർഥവിചിംതകൈഃ 23.

ഇതി മത്വാസ്യ സദ്ഭാവം തത്ത്വം സംഖ്യാം ച തത്ത്വതഃ .

ബ്രഹ്മതത്ത്വാധികം ചാപി ഭൂതതത്ത്വം വിദുർബുധാഃ 24.

സാംഖ്യൈഃ കൃതാ ഭക്തിരേഷാ ഭക്തിരാധ്യാത്മികീ സ്മൃതാ .

യോഗജാമപി തേ ഭൂപ ശൃണു ഭക്തിം വദാമ്യഹമ് 25.

പ്രാണായാമപരോ നിത്യം ധ്യാനവാന്നിയതേംദ്രിയഃ .

ഭൈക്ഷ്യഭക്ഷവ്രതീ ചാപി സർവപ്രത്യാഹൃതേന്ദ്രിയഃ 26.

ധാരണം ഹൃദയേ കൃത്വാ ധ്യായമാനോ മഹേശ്വരമ് .

ഹൃത്പദ്മകർണികാസീനം പീതവസ്ത്രം സുലോചനമ് 27.

പശ്യന്നുദ്യോതിതമുഖം ബ്രഹ്മസൂത്രകടീതടമ് .

ശ്വേതവർണം ചതുർബാഹും വരദാഭയഹസ്തകമ് 28.

യോഗജാ മാനസീസിദ്ധിർവിഷ്ണുഭക്തിഃ പരാ സ്മൃതാ .

യ ഏവം ഭക്തിമാന്ദേവം വിഷ്ണുഭക്തിഃ സ ഉച്യതേ 29.

ഏവം ഭക്തിഃ സമുദ്ദിഷ്ടാ വിവിധാ നൃപനംദന .

സാത്വികീ രാജസീ ചൈവ താമസീഭേദതസ്ത്വിമാഃ 30.

നാനാപ്രകാരാ വിജ്ഞേയാ വിഷ്ണോരമിതതേജസഃ .

യഥാഗ്നിഃ സുസമൃദ്ധാർച്ചിഃ കരോത്യേധാംസി ഭസ്മസാത് 31.

പാപാനി ഭഗവദ്ഭക്തിസ്തഥാ ദഹതി തത്ക്ഷണാത് 32.

യാവജ്ജനോ ന ശൃണുതേ ഭുവി വിഷ്ണുഭക്തിം

സാക്ഷാത്സുധാരസമശേഷരസൈകസാരമ് .

താവജ്ജരാമരണജന്മശതാഭിഘാതദുഃഖാനി താനി ലഭതേ ബഹുദേഹജാനി 33.

സംകീർതിതശ്ചിംതിതകീർതിരംതഃ ശ്രുതാനുഭാവോ ഭഗവാനനംതഃ .
സമംതതോഽഘവിനിഹംതി മേഘം വായുര്യഥാഭാനുരിവാംധകാരമ് 34.
ന ദാന ദേവാർചന യാഗ തീർഥ സ്നാന ശ്രുതാചാര തപഃ ക്രിയാഭിഃ .
തഥാ വിശുദ്ധിം ലഭതേഽംതരാത്മാ യഥാ ഹൃദിസ്ഥേ ഭഗവത്യനംതേ 35.
കഥാ വിശുദ്ധാ നരനാഥ തഥ്യാസ്താ ഏവ പഥ്യാ ഹരിനാഥ തഥ്യാഃ .
സംകീർതിതാ യത്ര പവിത്രമൂർതേഃ സംശ്രൂയതേ ച ശ്രുതസാധുകീർതിഃ 36.
ധന്യോസി ധീരധരണീധര ധർമധുർയ്യ ധ്യാനൈകതാന ഹൃദയഃ പുരുഷോത്തമസ്യ .
യന്നൈഷ്ഠികീമതിരസൗ തവ സൗഭഗശ്രീഃ ശ്രീകൃഷ്ണനാഥസുകൃതഃ ശ്രവണേ പ്രവൃത്താ 37.
അനാരാധ്യ ഹരിം ഭക്ത്യാ വരദം വിഷ്ണുമവ്യയമ് .
കുതഃ ശ്രേയോ ഭവേദ്ഭൂപ പുരുഷസ്യാത്മമാനിനഃ 38.
മായാജനിരമായോഽസൗ ഭക്ത്യാ രാജന്നമായയാ .
സാധ്യതേ സാധുപുരുഷഃ സ്വയം ജാനാതി തദ്ഭവാൻ 39.
ന വിദ്യതേ തേ നൃപ ധർമതത്ത്വമജ്ഞാതമേതദ്വിമലം പുനർമാമ് .
ത്വം പൃച്ഛസേ തീർഥപദം പ്രസംഗാത്കഥാരസം വൈഷ്ണവ ഗൗരവേണ 40.
നാതഃ പരം പരമതോഷവിശേഷപോഷം പശ്യാമി പുണ്യമുചിതം ച പരസ്പരേണ .
സംതഃ പ്രസഹ്യ യദനംതഗുണാനനംതശ്രേയോനിധീനധികഭാവഭുജോ ഭുജംതി 41.
ബ്രാഹ്മണാഃ സുരഭീ സത്യ ശ്രദ്ധാ യാഗ തപാംസി ച .
ശ്രുതി സ്മൃതി ദയാ ദീക്ഷാ ശാംതയസ്തനവോ ഹരേഃ 42.
ആദിത്യശ്ചംദ്രമാ വായുർഭൂമിരാപോഽംബരം ദിശഃ .
ബ്രഹ്മാവിഷ്ണുശ്ച രുദ്രശ്ച സർവഭൂതമയോ വിഭുഃ 43.
വിശ്വരൂപഃ സ്വയം ചക്രേ ജഗദേതച്ചരാചരമ് .
സ്വയം ബ്രാഹ്മണമാവിശ്യ സദാന്നമുപഭുംജതേ 44.
തതസ്തു തീർഥാസ്പദപാദരേണൂന്ധരാധരാത്മാലയ ഭൂമിദേവാൻ .
പരാത്മനഃ പൂജയ പുണ്യലക്ഷ്മീ സർവസ്വഭൂതാനഖിലാത്മഭൂതാൻ 45.
ബ്രാഹ്മണം വിഷ്ണുബുദ്ധ്യ്വാ യോ വിദ്വാംസം സാധു പശ്യതി .

സ ഏവ വൈഷ്ണവോ യശ്ച സ്വസ്വകർമൈകനിഷ്ഠിതഃ 46.

കിംചിദേതന്മയാപ്രോക്തം രഹസ്യം സമയോ ഹി മേ .

സ്നാതും ഗംതും ച ഗംഗായാം ന കഥാവസരോഽധികഃ 47.

പ്രാപ്തോഽയം മാധവോ മാസഃ പുണ്യോ മാധവവല്ലഭഃ .

തസ്യാപി സപ്തമീ ശുക്ലാ ഗംഗായാമതിദുർല്ലഭാ 48.

വൈശാഖ ശുക്ല സപ്തമ്യാം ജാഹ്നവീ ജഹ്നുനാ പുരാ .

ക്രോധാത്പീതാ പുനസ്ത്യക്താ കർണരംധ്രാത്തു ദക്ഷിണാത് 49.

തസ്യാം സമർചയേദ്ദേവീം ഗംഗാം ഗഗനമേഖലാമ് .

സ്നാത്വാ സമ്യഗ്വിധാനേന സ ധന്യഃ സുകൃതീ നരഃ 50.

തസ്യാം യസ്തർപയേദ്ദേവാൻപിതൄന്മർത്യോ യഥാവിധി .

സാക്ഷാത്പശ്യതി തം ഗംഗാ സ്നാതകം ഗതപാപകമ് 51.

ന മാധവ സമോ മാസോ ന ഗംഗാ സദൃശീ നദീ .

ദുർല്ലഭഃ ഖലു യോഗോഽയം ഹരിഭക്ത്യൈവ ലഭ്യതേ 52.

വിഷ്ണുപാദോദകോദ്ഭൂതാ ബ്രഹ്മലോകാദുപാഗതാ .

ത്രിഭിഃ സ്രോതോഭിരശ്രാംതാ യാ പുനാതി ജഗത്ത്രയമ് 53.

സ്വർഗാരോഹണനിഃശ്രേണീ സതതാനംദകാരിണീ .

അനേകദുരിതോദ്ഗാരഹാരിണീ ദുർഗതാരിണീ 54.

ശ്രീമഹേശജടാജൂടവാസിനീ ദുഃഖനാശിനീ .

ഭജമാനജനസ്വാംതകാന്തകേലി വിനാശിനീ 55.

സഗരാന്വയനിർവാണകാരിണീ ധർമധാരിണീ .

ത്രിമാർഗചാരിണീ ദേവീ ലോകാലംകൃതികാരിണീ 56.

ദർശന സ്പർശന സ്നാന കീർത്തന ധ്യാന സേവനൈഃ .

പുണ്യാനപുണ്യാൻപുരുഷാൻപാവയംതീ സഹസ്രശഃ 57.

ഗംഗാ ഗംഗേതി ഗംഗേതി യൈസ്ത്രിസംധ്യമിതീരിതമ് .

സുദൂരസ്ഥൈശ്ച തത്പാപം ഹംതി ജന്മത്രയാർജിതമ് 58.

യോജനാനാം സഹസ്രേഷു ഗംഗാം യഃ സ്മരതേ നരഃ .

അപി ദുഷ്കൃതകർമാസൗ ലഭതേ പരമാം ഗതിമ് 59.
വൈശാഖേ ശുക്ല സപ്തമ്യാം ദുർല്ലഭാ സാ വിശേഷതഃ .
പ്രാപ്യതേ ജഗതീപാല ഹരി വിപ്ര പ്രസാദതഃ 60.
ന മാധവസമോ മാസോ ന മാധവസമോ വിഭുഃ .
ഗതോഹി ദുരിതാംഭോധൗ മജ്ജമാനജനസ്യ യഃ 61.
ദത്തം ജപ്തം ഹുതം സ്നാതം യദ്ഭക്ത്യാ മാസി മാധവേ .
തദക്ഷയം ഭവേദ്ഭൂപ പുണ്യം കോടിശതാധികമ് 62.
യഥാ ദേവേഷു വിശ്വാത്മാ ദേവോ നാരായണോ ഹരിഃ .
യഥാ ജപ്യേഷു ഗായത്രീ സരിതാം ജാഹ്നവീ തഥാ 63.
യഥോമാ സർവനാരീണാം തപതാം ഭാസ്കരോ യഥാ .
ആരോഗ്യലാഭോ ലാഭാനാം ദ്വിപദാം ബ്രാഹ്മണോ യഥാ 64.
പരോപകാരഃ പുണ്യാനാം വിദ്യാനാം നിഗമോ യഥാ .
മംത്രാണാം പ്രണവോ യദ്വദ്ധ്യാനാനാമാത്മചിംതനമ് 65.
സത്യം സ്വധർമവർതിത്വം തപസാം ച യഥാ വരമ് .
ശൗചാനാമർഥശൗചം ച ദാനാനാമഭയം യഥാ 66.
ഗുണാനാം ച യഥാ ലോഭക്ഷയോ മുഖ്യോ ഗുണഃ സ്മൃതഃ .
മാസാനാം പ്രവരോ മാസസ്തഥാസൗ മാധവോ മതഃ 67.
തത്ര യത്ക്രിയതേ ശ്രാദ്ധം യജ്ഞ ദാനമുപോഷണമ് .
തപോഽധ്യയനപൂജാദി തദക്ഷയഫലം സ്മൃതമ് 68.
വൈശാഖാംതാനി പാപാനി സൂര്യാംതാനി തമാംസി ച .
പരാപകാരപൈശുന്യ പ്രാംതാനി സുകൃതാനി ച 69.
കാർതികേ മാസി യത്കിംചിത്തുലാസംസ്ഥേ ദിവാകരേ .
സ്നാനദാനാദികം രാജംസ്തത്പരാർധഗുണം ഭവേത് 70.
തസ്മാത്സഹസ്രഗുണിതം മാഘേ മകരഗേ രവൗ .
തതോഽപി ശതസംഖ്യാതം വൈശാഖേമേഷഗേ രവൗ 71.
തേ ധന്യാസ്തേ സുകൃതിനോ നരാ വൈശാഖ മാസി യേ .

പ്രാതഃ സ്നാത്വാ വിധാനേന പൂജയംതി മധുദ്വിഷമ് 72.

പ്രാതഃസ്നാനം ച വൈശാഖേ യജ്ഞദാനമുപോഷണമ് .

ഹവിഷ്യം ബ്രഹ്മചര്യം ച മഹാപാതകനാശനമ് 73.

പുനഃ കലിയുഗേ രാജന്നേതദ്ഗോപ്യം ഭവിഷ്യതി .

അശ്വമേധാദികം യസ്മാന്മാഹാത്മ്യം മാധവസ്യ യത് 74.

അശ്വമേധമഖഃ പുണ്യഃ കലൗ നൈവ പ്രവർതതേ .

ഏഷ മാധവമാസസ്യ ഹയമേധ സമോ വിധിഃ 75.

അശ്വമേധസ്യ യത്പുണ്യം സ്വർഗമോക്ഷഫലപ്രദമ് .

ന വേത്സ്യംതി കലൗ പാപാ ജനാ ദുരിതബുദ്ധയഃ 76.

തസ്മിൻഭവൈർനരൈഃ പാപൈർഗംതവ്യം നരകാർണവേ .

അതസ്തു വിരലസ്തസ്യ പ്രചാരോ യേന നിർമിതഃ 77.

ഇതി ശ്രീപദ്മപുരാണേ പാതാലഖംഡേ വൈശാഖമാസമാഹാത്മ്യേ പംചാശീതിതമോ്ഽധ്യായഃ 85.
